

Pressmeddelande

2015-01-15

SNS Konjunkturråd 2015:

Hushållens skulder inget akut hot

De svenska hushållens skulder utgör inget akut hot mot den finansiella stabiliteten. Men åtgärder krävs för att göra systemet mer robust mot störningar och få lånemarknaderna att fungera bättre för hushåll och företag. Det är de övergripande slutsatserna i SNS Konjunkturrådsrapport 2015 *Den svenska skulden*.

Efter finanskrisen har riskerna med hög skuldsättning hamnat i fokus. Men hög skuldsättning kan också vara ett tecken på väl fungerande finansiella marknader. Det gör det möjligt för entreprenören utan egen förmögenhet att förverkliga sina produktiva idéer och för det unga hushållet att köpa sin första bostad.

Sedan mitten av 1990-talet har de svenska hushållens skulder ökat från 90 procent av hushållens disponibla inkomst till 175 procent i dag, medan företagens skulder har varit relativt oförändrade. Konjunkturrådets slutsats är att varken hushållens eller företagens skuldsättning utgör ett akut hot mot det svenska finansiella systemets stabilitet. Eftersom svenska hushåll har fullt personligt betalningsansvar för sina lån, kommer de i det längsta att söka klara eventuella problem genom att dra ned sin konsumtion och sälja tillgångar. Det är därför osannolikt att bankernas förluster på lån till hushållen blir särskilt stora.

Däremot kan höga skulder hota stabiliteten i ekonomin, om högbelånade hushåll i ett pressat läge tvingas sanera sin ekonomi genom ökat sparande. Konjunkturrådet argumenterar därför för att det behövs förbättringar i regler och ramverk för att minska kostnaderna för eventuella framtida kriser, både för samhällsekonomin som helhet och för enskilda individer och företag.

Mer neutrala skatter. Nuvarande skatteregler gynnar skuldsättning jämfört med finansiering med eget kapital. Skatterna bör göras mer neutrala, till exempel genom en begränsning av avdragsrätten för räntor eller en höjd fastighetskatt.

Värna möjligheter till skuldombudförhandlingar. Under 1990-talskrisen gav banker omfattande anstånd med räntebetalningar till låntagare som hamnat på obestånd. Nya regelverk för banker riskerar försvåra möjligheterna till skuldombudförhandlingar. Det bör utredas hur möjligheten till ombudförhandlingar av skulder kan värnas.

Bolån med delat ansvar. I dag bärs risken för ekonomiska påfrestningar i form av arbetslöshet och nedgångar i huspriser ensidigt av låntagarna. Det vore önskvärt att erbjuda lån där långivaren bär en ökad del av dessa risker. Till exempel skulle betalningsansvaret kunna begränsas om låntagaren drabbas av arbetslöshet eller nedgång i bostadens värde.

Underlätta företagsrekonstruktioner. Det är viktigt att möjliggöra för långsiktigt livskraftiga företag som tillfälligt fått finansiella problem att driva verksamheten vidare. En reformerad insolvenslagstiftning skulle kunna underlätta företagsrekonstruktioner och samtidigt stödja framväxten av en svensk marknad för företagsobligationer och göra svenska företag mindre beroende av bankerna.

- Med denna rapport vill vi bidra till att bredda diskussionen från ett ensidigt fokus på detaljreglering av hushållens skulder genom lånetak och amorteringskrav till grundfrågan om vilka regler och ramverk som krävs för att skapa en lånemarknad som fungerar väl i både goda och dåliga tider, säger Peter Englund, ordförande i SNS Konjunkturråd 2015.

SNS Konjunkturråd 2015 utgörs av Peter Englund (ordförande) och Bo Becker, båda professorer i finansiell ekonomi vid Handelshögskolan i Stockholm, Torbjörn Becker, ekon.dr i nationalekonomi vid SITE, Handelshögskolan i Stockholm, Marieke Bos, fil.dr i nationalekonomi vid SOFI, Stockholms universitet, samt Pehr Wissén, adj. professor i finansiell ekonomi vid Handelshögskolan i Stockholm och SIFR.

Kontakt

Peter Englund, peter.englund@hhs.se eller 070-332 92 59

Stefan Sandström, forskningsledare SNS, stefan.sandstrom@sns.se eller 08-507 025 64

Recensionsexemplar och övriga pressfrågor: kontakta **Caroline Raxell**, pressansvarig SNS, caroline.raxell@sns.se eller 070-382 20 95.

SNS är en oberoende ideell förening som sedan 1948 bidragit till att ledande beslutsfattare kan fatta välgrundade beslut baserade på vetenskap och saklig analys. Verksamheten består av forskning, möten och utbildning om viktiga samhällsfrågor. 250 ledande företag, myndigheter och organisationer är medlemmar i SNS. Organisationen har verksamhet i Stockholm och på ett tiotal orter i Sverige och internationellt. För analys, slutsatser och förslag i SNS forskningsrapporter svarar helt och hållet rapportens författare. SNS som organisation tar inte ställning till dessa.